

СПОГАДИ ОЧЕВИДЦІВ

Зленко Олександр Іванович

1923 р. н., житель с. Потік

(запис 2008 р. Хондошко О.М., зав. бібліотекою)

У 1933 році мені виповнилося 10 років, але всі страхіння голодомору пам'ятаю добре. Активісти ходили по хатах, забирали у людей все. Очищали погребі, комори, сараї. Забирали навіть їжу з глечиків та горщиків.

Щоб вижити, наш батько покинув родину і поїхав у Росію. Звідти прислав борошно, хліб. А з Криму дядько прислав нам сухарі.

Я ходив до школи в 3-й клас. У школі дітей годували дуже ріденькою юшкою. Після уроків ходив пасти чужу корову, а за те ввечері мені давали склянку молока.

Мати трудилася в колгоспі за кусок хліба. Так наша сім'я вижила. Але по селу померло дуже багато людей. Вимирали цілі кутки. Місцева влада загадувала чоловікам копати великі ями і посилала 3-4 підводи, щоб збирали і звозили на кладовище померлих (за цю роботу видавали по 1 кг борошна і по 1 літру молока). Мертвих кидали в ями і засипали землею, а серед них траплялися ще живі. Ніхто тоді не плакав, навіть батьки за своїми дітьми.

Трохи легше стало, коли зійшов сніг. Збирали щавель, кропиву, лободу. А коли почали дозрівати колоски, люди знову помирали, наївшись їх.

Пономаренко (Сторчеус) Настя Матвіївна

1921 р.н., жителька с. Потік
(запис 2008 р. Пономаренко В.О.,
директора БК с. Потік)

Наша сім'я жила в селі Потік на вулиці Дубрівка. Батько – Сторчеус Матвій Явтухович, мати – Тетяна Матвіївна, брати – Василь, Андрій, Іван та сестра Ганна. Ми не бідували, в господарстві мали коня і корову. Батько був добрим господарем. Своім конем він допомагав людям, а люди віддячували, чим могли.

На той час у нас було трохи зерна і крупи. Одного разу вночі в хату зайшли активісти і забрали все їстівне, речі, а також коня і корову. Згодом ми почали пухнути від голоду (діти були ще малі). Помер батько, потім мати. З великої сім'ї в живих залишилася тільки я, малолітня дитина. Не знаю, як я вижила, бо жила сама в хаті, а їжею допомагали родичі.

Пройшли роки, багато що забулося, але втрату своїх рідних я не забуду ніколи.

Сушко Віра Явтухівна
1922 р.н., жителька с. Потік
(запис 2008 р. Музички Л.А.,
голови Потіцької с/р)

Наша сім'я жила в селі Потік на вулиці Середній. Батько працював у колгоспі землеміром, мати – різноробочою в саду. У сім'ї було 8 дітей. До школи ми не ходили.

Продовольчі запаси забрали активісти. Витягли з печі навіть дрібну картоплю, яку нам мати зварила, і ми не встигли з'їсти. А решту дрібної картоплі, яка була закопана в повітці, украв батьків кум. Їсти зовсім не стало чого. Збирали корінці і траву. А після жнив ходили збирати в поле колоски. Одного разу нас наздогнав об'їждчик полів, відібрав колоски і набив.

Від голоду померли батько і два брати.